

**KULE
KİTAP**

OSMANLI'YA ÜÇÜNCÜ PENCEREDEN BAKMAK SERİSİ-3

İHTİŞAMIN BEDELİ

(1512-1566)

Murat Yıldız – Hüseyin Özdemir

Kule Kitap®

www.kulekitap.com

kitap@matbumedya.com

0850 304 22 03

Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik

İşletme Koordinatörü: Muhammed Yurt

Yayın Yönetmeni: Murat Şereföglü

Editör: Dr. Hakan Özkütükçü

Son Okuma: Dr. Hakan Özkütükçü

Mizanpaj Tasarım: Emir Tali

Kapak Tasarım: Emir Tali

1. Basım, İstanbul, Nisan 2025

ISBN: 978-625-6086-53-1 (3.c)

ISBN Takım Numarası: 978-625-6086-50-0 (Tk)

Tilki Kitap Matbaa

Matbaa Sertifika No: 48138

"Kule Kitap Yayınevi tarafından baskıya hazırlanan eserlerin hukuki sorumluluğu tamamen yazara aittir."

OSMANLI'YA ÜÇÜNCÜ PENCEREDEN BAKMAK SERİSİ-3

İHTİŞAMIN BEDELİ

(1512-1566)

Murat Yıldız – Hüseyin Özdemir

İÇİNDEKİLER

KULE KİTAP YAYINEVİNİN YAYIN ESASLARI	9
ÖN SÖZ	15
DARBEYLE EL DEĞİŞTİREN SALTANAT	
<i>Şebzade Selim'e (Yavuz) Tahtın Yolunu Açan Yenilgi.....</i>	17
BU ATEŞ, TACİZADE CAFER'İN ÂHİNİN ATEŞİDİR	
<i>Taçlı Hanım Ona da Yar Olmadı.....</i>	40
BİR KATIRIN BEDELİONLAR GÜNAHSIZ ELÇİLERDİR	
<i>Öfkesine Yenik Düşen Yavuz'un Mısır Elçilerini Cezalandırması ...</i>	62
MEMLÜKLERİN ONURU İÇİN ÖLDÜRÜLEN SULTAN	
<i>Kansu Gavri'nin Hazin Sonu.....</i>	68
BU TAHT SANA DA KALMAZ	
<i>Memlük Emiri Kertbay, Sultan Selim'le Tartışıyor</i>	73
OSMANLILAR ASLA KAHİRE'YE GİREMEYECEK	
<i>Şeyh'in Tutmayan Büyüsü.....</i>	78
SAKIN OLA O SULTAN'A İHANET ETME!	
<i>Tomanbay, Düşmanı Yavuz'un Bile Saygısını Kazandı.....</i>	80
SOLAKLAR, ALIN BUNU!	
<i>Mısır'ı Yine Mısırlılara Vereceğimizi Bilseydik Hiç Savaşır mıydık?.....</i>	97
DÜNYA BİR GÖLGELİK KÖŞEDİR, BUNCA PADİŞAHA AZDIR	
<i>Piri Mehmed Paşa Beş Yüz Geminin Parasını Nereden Buldu?.....</i>	108
DAHA SÜRGÜNKEN KOPARIP ATMAK LAZIM	
<i>Sultan Selim, Hayali Bir Rakibi Bertaraf Ediyor</i>	123

AHİRETİNİZİ İLGİLENDİREN İŞLERE KARIŞMAK BENİM GÖREVİMDİR	
<i>Yavuz Sultan Selim'e Baş Eğdiren Din Bilgini</i>	126
KILICIN KESKİN, ÖMRÜN KISA OLSUN	
<i>Sanmam ki Bizim için Ahiret Seferinden Başka Sefer Olsun!</i>	135
BARİ BEN YALANCI ÇIKAYIM	
<i>Şeyh Efendi ile Şeyhülislam, Kavgayı Uzatmadılar</i>	145
O DAHİ CİMRİLİĞİMDEN	
<i>Malmı Ahirete Götüren Molla.....</i>	150
BELGRAD SEFERİ'NDEN SONRA KAYDI GÖRÜLE	
<i>Sofra Arkadaşlığına İhanet</i>	151
MAĞDUR MU HAİN Mİ?	
<i>Sadrızam Olmayı Umarken Her Şeyini Kaybeden Vezir: Ahmed Paşa.....</i>	158
İBRAHİM, BEN BUNLARIN İŞİNİ SANA BIRAKMIŞTİM!	
<i>Yöneticileri Eleştirmek Hem Hak Hem Sorumluluk</i>	175
NASIL OLUR DA BİR MÜLHİD DİVANIMIZA GELİP...	
<i>Molla Kâbız Mülhid mi yoksa Fikir Suçlusunu mu?</i>	183
GÜVENLİK Mİ ADALET Mİ?	
<i>Her Suçun Olağan Şüphelisi Olan Bekârlar</i>	189
KULLARIMDAN BİRİNİ MÜHİM BİR MEVKİYE TAYİN ETMEK İSTERİM	
<i>İbrahim Paşa: hem Damat hem Makbul hem Maktul.....</i>	193
PADIŞAH DİRLİĞİNE RAĞBET EDEN KALMADI	
<i>Yirmi Bin Akçeye Burun Kıvrıyorlar</i>	201
ESTERSON DEYİP GEÇME	
<i>Esterson'da Tutulan Hazine: Krallık Tacı Korona.....</i>	204
ZULÜM KASTIYLA BAKANIN VAY HÂLİNE!	
<i>Zaferin İlk Şartı: Askeri ve Ahlaki Disiplin.....</i>	207

SULTAN'IN EMRİYLE ATINA EL KOYUYORUM0	
<i>Bir Ulak Hikâyesi: Hızlı ve Zalim.....</i>	210
HANGİSİ DAHA ZOR: BABA OLMAK MI SULTAN KALMAK MI?	
<i>Saray Bahçesinde Solan Üç Gonca</i>	221
BU HÂLDE ATA BİNMEKTENSE ÖLMEK YEĞDİR	
<i>Ölüm Orucundaki Vezir.....</i>	259
GEÇME NAMERT KÖPRÜSÜNDEN	
<i>Osmanlı Ordusu Mustafa Paşa Köprüsü'nden Neden Geçmezdi? ...</i>	263
BENİ DENİZ KIYISINDA BİR YERE GÖMÜN	
<i>Midilli'de Bir Tobum Filizleniyor.....</i>	266
PİRİ REİS NEDEN İDAM EDİLDİ?	310
İSTANBUL'A SU GELİRSE ÇİFTİNİ BOZAN	
ŞEHRE DOLUŞUR	
<i>İstanbul'u Sel Aldı</i>	315
BU OCAĞI YANASICA KALE DAHA ALINMADI MI?	
<i>Kırk İki Gün Boyunca Saklanan Ölüm</i>	321
KARDEŞİMDEN BİR RİCAM VAR	
<i>Gayrimüslim Köylünün Talibi (!).....</i>	333
YANARAK KÖMÜR HÂLİNE GELEN HER ŞEY HARAMDIR	
<i>Kahveden Tütüne Bir Tiryakilik Hikâyesi.....</i>	337
KAYNAKÇA.....	343

KULE KİTAP YAYINEVİNİN YAYIN ESASLARI

Kule Kitap:

Sağlam yapıları ve uzun ömürleriyle bilinen kuleler gibi üzerinde yükseldiği entelektüel ve sanatsal değerlerle zamanın yıpratıcılığına direnen, geçmiş ile gelecek arasında kurduğu bağla yarınlar zengin bir miras bırakmayı hedefleyen bir yayınevidir.

Klasikten moderne uzanan kültür vadisinde, okuyucularına zihinsel olarak daha yüksek bir bakış açısı ve estetik beğeni kazandıracak fikir ve sanat eserlerini yayımlamayı amaçlar.

İlkeli yayıncılık anlayışıyla, Anayasa'da belirtilen Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine ve toplumun değerlerine bağlı kalacak, hiçbir ideolojinin veya politik düşüncenin hizmetinde olmayacaktır.

Bünyesine katacağı eserleri seçerken bunların kendinden sonrakilere kılavuzluk edebilecek, ilham verebilecek, içerikleriyle özgün, dil ve anlatımıyla yüksek kalitede olmasına dikkat edecektir.

Ticari kaygılardan ziyade edebî, sanatsal veya bilimsel değere göre toplumun genel yararına uygun, eğitici, bilgilendirici ve estetik değerler taşıyan eserlerin seçilmesine özen gösterecektir.

Farklı bakış açılarına, kültürlere ve dillere yer verecek zengin bir yayın portföyüyle eser çeşitliliğini artırırken bu eserleri ait oldukları kültürde de nitelikleriyle öne çıkmış seçkin eserler arasından seçecektir.

Yayımlayacağı eserlerin her safhasını akademik bir titizlikle takip edecek; dil bilgisi, yazım kuralları, tutarlılık ve anlam bütünlüğü gibi

konularda sıkı bir editoryal süreçten geçmesini sağlarken Türk Dil Kurumunun Yazım Kılavuzu'nda belirtilen esaslar çerçevesinde hareket edecektir. (Tarih konulu eserlerde, özellikle Arap harfli kaynaklarla yapılacak çalışmalarla uyumlu olması açısından, özel isimlerin yazımında ait olduğu dildeki yazılışı esas alınacaktır.)

Yazarlardan intihal ve etik ihlali yapmadıklarına dair yazılı beyan alacak, fikri mülkiyet hakları konusunda hassasiyet gösterecektir.

Her kitabı bir miras olarak yarınlara emanet ederken sıradan kitaplardan ziyade derinlik ve anlam arayan okurlarını entelektüel bir zirve yolculuğuna davet ediyor.

Faydalı olmak dileğiyle...

Murat Yıldız: 1975'te Ardahan'da doğan yazar; ilk ve ortaokulu Ardahan'da, liseyi ise İstanbul'da okudu. 1997'de Marmara Üniversitesi Tarih Öğretmenliği Bölümünde lisans, 2000'de aynı Üniversitenin Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünde master ve 2008'de doktora eğitimini tamamladı. 2012'de doçentlik ünvanını alan yazarın ulusal ve uluslararası dergilerde yayımlanmış birçok makalesi, yine ulusal ve uluslararası sempozyumlarda sunulmuş bildiri-leri bulunmaktadır. Evli ve iki çocuk babası olan yazar İngilizce bilmektedir. Çalışmalarını Osmanlı devlet teşkilâtı ve vakıf sistemi üzerinde yoğunlaştıran yazarın yayımlanmış eserleri şunlardır:

1. Murat Yıldız, *Osmanlı Vakıf Medeniyetinde Bir Veziriazam Hayratı: Amcazade Hüseyin Paşa Vakfı*, Bayrak, İstanbul 2011.
2. Murat Yıldız, *Bahçivanlıktan Saray Muhafızlığına: Bostancı Ocağı*, Yitik Hazine, İstanbul 2011.
3. Murat Yıldız, *Balkanlar'daki Osmanlı Vakıf Mirasından Amca Hasan Ağa Vakfı*, Rağbet, İstanbul 2012.
4. *Celalzâde'nin Rodos Fetih-nâmesi (İnceleme-metin)*, haz. Murat Yıldız, Libra, İstanbul 2013.
5. *Rodosto'dan Süleymanpaşa'ya Tekirdağ: Uluslararası Tekirdağ Tarihi Sempozyumu Bildirileri: 26-27 Mart 2015*, ed. Murat Yıldız, Kitabevi, İstanbul 2016.
6. *Arşiv Belgelerine Göre XVII-XX. Yüzyıllarda Tekirdağ'da Ekonomik Hayat*, haz. Murat Yıldız-Nuran Koltuk, Kitabevi, İstanbul 2016.
7. Murat Yıldız, *Bir Saray Görevlisinin Hayratı: Baltacı Mahmud Ağa Vakfı*, Libra, İstanbul 2020.
8. Murat Yıldız, Hüseyin Özdemir, *Hamaset ve Nefretten Uzak Osmanlı'ya Üçüncü Pencereden Bakmak (1299-1451)*, Kule Kitap, İstanbul, 2022.
9. Murat Yıldız, *Aile İçi Rekabetin Odağında Bir Vakfın Hikâyesi: Sarıca Paşa ve Umur Bey Vakfı*, Timaş Akademi, İstanbul 2022.
10. Murat Yıldız, Hüseyin Özdemir, *Osmanlı'ya Üçüncü Pencereden Bakmak: İmparatorlukta Olaylar ve İnsan Manzaraları (1451-1512)*, Kule Kitap, İstanbul, 2022.
11. Murat Yıldız, Hüseyin Özdemir, *Osmanlı'ya Üçüncü Pencereden Bakmak: Zirvedeki Yalnızlık (1512-1566)*, Kule Kitap, İstanbul, 2024.

Hüseyin Özdemir: 1974'te İstanbul-Kâğıthane'de doğmuştur, aslen Karlıdır (Selim ilçesi-Çıplaklı köyü). İlk ve ortaöğrenimini İstanbul'da tamamladıktan sonra Marmara Üniversitesi Tarih Öğretmenliği Bölümünü bitirmiştir. 1998 yılında Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde Afyon-İhsaniye ilçesine bağlı Döğer kasabasında başladığı öğretmenlik görevini, -2002 yılından itibaren İstanbul'un muhtelif okullarında- 18 yıl boyunca sürdürmüştür. 2015 yılında Marmara Üniversitesi Orta Doğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü Ortadoğu Siyasi Tarihi ve İlişkileri Anabilim Dalından *Babanzâde İsmail Hakkı Bey'in Meşrûtiyet Düşüncesi* adlı yüksek lisans tezi ile mezun olmuştur. Evli ve bir kız babası olup yazarlık ve musahhihlik ile hayatını sürdürmektedir. Yazarın yayımlanmış eserleri şunlardır:

1. Hüseyin Özdemir, *Gölgeye Son Hitap*, İver Yayınları, İstanbul, 2010.
2. Hüseyin Özdemir, *Demokrasi Taribimizde İttihad ve Terakkili Yıllar-Babanzâde İsmail Hakkı Bey'in Penceresinden*, Ötüken, İstanbul, 2016.
3. Hüseyin Özdemir, *Mitolojiden Tarihe Seçme Hikâyeler*, Ötüken, İstanbul, 2018.
4. Ali Reşad-İsmail Hakkı, *Bismarck Hususî ve Siyasi Hayatı*, haz. Hüseyin Özdemir, Ötüken, İstanbul, 2018.
5. Uğurhan Karaarslan-Hüseyin Özdemir, *Çift Başlı Kartalın Hikâyesi-Selçuklular 1*, Historia, İstanbul, 2018.
6. Babanzade İsmail Hakkı, *Tanın Yazıları*, C. I-II, haz. Hüseyin Özdemir, Ötüken, İstanbul, 2020.
7. Süleyman Nazif, *Batarya ile Ateş*, haz. Hüseyin Özdemir, Ötüken, İstanbul, 2021.
8. Süleyman Nazif, *Çal Çoban Çal*, haz. Hüseyin Özdemir, Ötüken, İstanbul, 2021.
9. Murat Yıldız, Hüseyin Özdemir, *Hamaset ve Nefretten Uzak Osmanlı'ya Üçüncü Pencereden Bakmak (1299-1451)*, Kule Kitap, İstanbul, 2022.
10. Süleyman Nazif, *Fırâk-ı Irâk*, haz. Hüseyin Özdemir, Ötüken, İstanbul, 2022.
11. Murat Yıldız, Hüseyin Özdemir, *Osmanlı'ya Üçüncü Pencereden Bakmak: İmparatorlukta Olaylar ve İnsan Manzaraları (1451-1512)*, Kule Kitap, İstanbul, 2022.
12. Murat Yıldız, Hüseyin Özdemir, *Osmanlı'ya Üçüncü Pencereden Bakmak: Zirvedeki Yalnızlık (1512-1566)*, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
13. Hüseyin Özdemir, Uğurhan Karaarslan, *Çift Başlı Kartalın Hikâyesi: Selçuklular*, 1-2-3, Kule Kitap, İstanbul, 2024.

14. Hüseyin Özdemir, *Yanlış Duymuşsun*, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
15. Süleyman Nazif, *Bahriyelilere Mektup-El-Cezire Mektupları-Çalınmış Ülke*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
16. Süleyman Nazif, *Mâlûmu İlâm-Boş Herif-Lütfi Fikri Bey'e Cevap-İmana Tasallut (Şapka Meselesi)*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
17. Süleyman Nazif, *Nâmık Kemal (1-2)-Süleyman Paşa*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
18. Süleyman Nazif, *Gizli Figanlar-Malta Geceleri*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
19. Süleyman Nazif, *Victor Hugo'nun Bir Mektubu-Hitâbe (Pierre Loti Hitâbesi)-Hazret-i İsa'ya Açık Mektup-Kâfir Hakikat*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
20. Süleyman Nazif, *İki İttifakın Tarihçesi-Âsitân-ı Tarihte Galîçya-Âbide-i Şüheda*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
21. Süleyman Nazif, *Tarihin Yılan Hikâyesi*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
22. Süleyman Nazif, *İki Dost*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
23. Süleyman Nazif, *Lübnan Kasrı'nın Sâhibesi*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
24. Süleyman Nazif, *Yıkılan Müessesesi*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
25. Süleyman Nazif, *Fuzûlî*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.

ÖN SÖZ

“Osmanlı’ya Üçüncü Pencereden Bakma” çabamıza, Yavuz ve Kanuni dönemlerine tahsis ettiğimiz bu kitapta da devam ediyoruz. İlk iki kitapta takip edilen yaklaşımla kaynaklardan naklettiğimiz olaylardaki heyecan dozunun artarak devam etmekte olduğunu sizler de fark edeceksiniz. Dönemin ihtişamının göz alıcılığına kapılmadan sağlıklı değerlendirmeler yapabilmenize imkân tanıyacak bu olaylarla belki de zihninizde tam olarak yerine oturmayan resimlerdeki eksik parçalar da tamamlanmış olacak.

Mesela kaynaklardan naklettiğimiz ilk vakada II. Bâyezid’in şehzadeleri (Ahmed, Korkut, Selim) arasında taht için hiç düşünülmeyen Selim’in ezici bir güçle iktidar ibresini nasıl kendisine doğru çevirdiğini okuyacaksınız. Yüksek bürokrasideki iktidar oyunlarının devleti çürütmekte olduğunu fark ettiğinde onları “*hizaya getirmek*” için benimsediği şiddet yönteminin zamanla kendisinde bir tabiat hâline gelişine ve onu “*yalnızlaştırdığına*” tanıklık edeceksiniz.

Bu iki kudretli hükümdarın, şahıslarında merkezîleşen devlet otoritesini koruma çabası, Yavuz Sultan Selim’in (1512-1520) iradesini çeşitlendirirken Kanuni Sultan Süleyman’da (1520-1566) ise belki bütün bir imparatorluk tarihinin en hüznü hikâyesini ortaya çıkarıyor. Tam da bu sebeple Yavuz ve oğlu Kanuni’nin “zirvedeki yalnızlığı”nı ifade eden *İhtişamın Bedeli* ismini serimizin üçüncü cildine uygun gördük.

Aktardığımız olayların bir kısmında Yavuz’un kabına sığmayıp taşan öfkesini, bir kısmında ise kendi tabiatına karşı kazandığı zaferleri okuyacaksınız. Her iki neticenin de aynı kişinin iradesinin eseri olduğunu bilmek, onların da “benlik” ve “vicdan” arasında salınıp duran birer “insan” olduğu gerçeğini bir kere daha hatırlatacak size.

Osmanlı-Memlük rekabetinde kendisini Osmanlılarla özdeşleştiren popüler tarihçilerimizin söz birliği etmişçesine görmezden geldiği Memlük tarafına da kulak verecek, resmin tamamına bakarak vicdanınızda kuracağınız adalet terazisinde hataları ve doğruları bölüştüreceksiniz.

Tarihin aktörlerinin “kurtlar sofrası”nda kural tanımayanlardan ibaret olmadığını okuyacak, ellerini temiz tutabilenlerin de bulunduğunu gördükçe insanlık adına ümitleneceksiniz. Hele cesur ve kararlı duruşuyla Yavuz’un öfke selinden nicelerini kurtaran bir şeyhülislamın varlığı yüreğinize su serpecek.

Posta görevlilerinin (ulaklar) insanları nasıl canından bezdirdiğini okuduğunuzda oldukça şaşıracaksınız.

Bir yandan Oruç ve Hızır reislerin kadırgalarının yelkenlerini dolduran Akdeniz rüzgârında serinleyecek, bir yandan da çizdiği dünya haritasıyla haklı bir şöhrete sahip olan Pîrî Reis’in neden idam edildiğini öğrendiğinizde bütün insanlık adına hayıflanacaksınız. Daha fazlası ilerleyen sayfalarda sizleri bekliyor.

Yararlandığımız kaynakları, hikâyedeki akıcılığı bozmamak için toplu olarak ilgili olayın sonuna dipnot hâlinde koyduk. (Dipnotlarda kısa künyelerine, Kaynakça’da ise tam künyelerine yer verdik.) Dipnot kalabalığını engellemek amacıyla -zorunlu hâller dışında- her hikâye için tek bir dipnot kullandık ve hikâyenin farklı detaylarını da içeren erişebildiğimiz bütün kaynakları bu dipnotta belirttik. Metin içerisindeki müstakil alıntılara ana metinden bir punto küçük yaptık.

Teşekkür faslında ilk sırayı yine kıymetli tenkit ve görüşlerini esirgemeyen hocamız Prof. Dr. Necdet Öztürk’e verirken eserin basımı ile yakından ilgilenen Kule Kitap Yayınevinin yöneticileri ve diğer emeği geçen Yayınevi çalışanlarına da teşekkürü borç biliriz.

Murat Yıldız – Hüseyin Özdemir
20.03.2025, Tokatköy, Gültepe / İstanbul